

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3664

Vragen van het lid **Gesthuizen** (SP) aan de minister van Veiligheid en Justitie over de *WOTS-procedure* (ingezonden 19 augustus 2011).

Antwoord van minister **Opstelten** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 16 september 2011).

Vraag 1

Is het nog steeds het uitgangspunt van het Nederlandse beleid omtrent de Wet Overdracht Tenuitvoerlegging Strafvonnissen (WOTS) dat bij de toepassing van de omzettingprocedure WOTS-verzoeken door Nederland worden geweigerd wanneer het te verwachten strafrestant bij overbrenging naar Nederland na omzetting onvoldoende is? Wanneer precies wordt het strafrestant als onvoldoende beoordeeld? Op welke wijze vindt deze beoordeling plaats?

Antwoord 1

Het vereiste dat na overbrenging een straf resteert, is beleid sinds 2007 en vloeit voort uit het «Beleidskader inzake de overdracht van de tenuitvoerlegging van buitenlandse straffen»¹, waarover op 13 februari 2008 overleg is gevoerd met uw Kamer. Wanneer voorzienbaar is dat in een lopende procedure geen straf meer ten uitvoer te leggen valt, wordt het verzoek in beginsel door Nederland geweigerd en de procedure beëindigd. Dit uitgangspunt geldt zowel voor de omzettingprocedure als voor de procedure van voortgezette tenuitvoerlegging. De WOTS is immers bedoeld om een buitenlandse straf verder in Nederland ten uitvoer te leggen, zodat de veroordeelde vanuit Nederlandse detentie kan worden voorbereid op terugkeer in de samenleving. Als na overbrenging van de veroordeelde naar Nederland geen sprake meer zal zijn van enig strafrestant, is het doel van de WOTS niet gediend. Het verzoek wordt dan afgewezen.

De toetsing of na overbrenging een straf resteert, wordt na ontvangst van het buitenlandse verzoek gedaan. In het geval van de omzettingprocedure vraag ik het Openbaar Ministerie welke straf zal worden geëist ter omzetting van de buitenlandse veroordeling. Aan de hand hiervan wordt vervolgens bezien of de WOTS-procedure wordt voortgezet of dat deze wordt gestaakt.

¹ Tweede Kamer 2007–2008, 31 200 VI, nr. 30.

Vraag 2, 3, 6

Bent u bekend met het feit dat het in sommige landen (zoals Venezuela) bijzonder lang duurt voordat een WOTS-verzoek samengesteld, vertaald, behandeld, inhoudelijk beoordeeld en goedgekeurd is? Wat is uw mening over het feit dat als gevolg hiervan het strafrestant te laag is voor Nederland om de straf over te nemen, met als gevolg dat de volledige straf in Venezuela moet worden uitgezeten?

Deelt u de mening dat het wrang is dat de WOTS-procedure stuk loopt op een trage behandeling in het andere land? Deelt u de mening dat in dergelijke gevallen de Nederlandse gedetineerde alsnog het strafrestant in Nederland uit zou moeten kunnen zitten en dat Nederland soepeler om zou kunnen gaan met het uitgangspunt dat er voldoende strafrestant moet zijn om te resocialiseren in Nederland?

Deelt u de mening dat het niet in het belang van de Nederlandse samenleving is wanneer Nederlandse gedetineerden niet resocialiseren in Nederland maar om bureaucratische redenen onnodig lang vast zitten in ondermeer Venezuela en Spanje, terwijl de bestaande mogelijkheden tot omzetting of overname van de straf onbenut blijven? Zo ja, wat gaat u hieraan doen?

Antwoord 2, 3, 6

De duur van de procedure in het land van veroordeling kan ertoe bijdragen dat een strafrestant ontbreekt na overbrenging naar Nederland. Dat kan voor betrokkene wrang zijn, maar dit leidt er op zichzelf niet toe dat deze gevallen anders moeten worden beoordeeld dan gevallen waarin om een andere reden geen straf resteert. De WOTS is een instrument van internationale samenwerking en strekt tot verdere tenuitvoerlegging van strafvonnissen. Onmiddellijke invrijheidstelling van een veroordeelde na diens overbrenging past daar niet bij. Een dergelijke overbrenging bevordert bovendien het resocialiseren in de Nederlandse samenleving niet, aangezien reclasseringsprogramma's vanuit detentie worden verzorgd. In zulke gevallen gaat Nederland niet akkoord met de overbrenging van een gedetineerde. Het gevolg daarvan is dat de straf in het land van veroordeling dient te worden ondergaan.

Vraag 4, 5

Is het waar dat, als gevolg van gewijzigd beleid,² lopende WOTS-procedures in Europese landen (zoals Spanje) waarin verzocht wordt de straf om te zetten naar Nederlandse maatstaven, worden afgebroken? Geldt dit zelfs voor Nederlandse gedetineerden ten aanzien van wie de Spaanse autoriteiten reeds hebben ingestemd met het verzoek tot omzetting van de straf?

Waarom worden dergelijke lopende verzoeken niet omgezet in een verzoek tot voortgezette tenuitvoerlegging van de straf, zodat kan worden voorkomen dat de WOTS-verzoeken onnodige vertraging oplopen dan wel helemaal niet meer kunnen worden voltooid? Waarom wordt niet eens geprobeerd dergelijke verzoeken aan het andere land (in casu Spanje) om te zetten? De verwachting is toch niet dat een land wel kan instemmen met omzetting van de straf, maar niet met voortgezette tenuitvoerlegging? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 4, 5

Op verzoeken, afkomstig uit EU-landen, wordt per 1 oktober 2011 de procedure van voortgezette tenuitvoerlegging toegepast. In mijn brief van 27 juni 2011 (Kamerstukken II, vergaderjaar 2010–2011, 32 500 VI, nr. 113) heb ik uw Kamer daarover geïnformeerd. Dit geldt alleen voor omzettingsverzoeken die op of na 1 oktober 2011 worden ingediend. Omzettingsverzoeken van eerdere datum worden op de oude manier afgehandeld. Er is dan ook geen sprake van het afbreken van deze oudere verzoeken of van vertraging die door de nieuwe benadering wordt veroorzaakt.

Vraag 7, 8

Op welk moment wordt aan Nederlandse advocaten in WOTS-procedures een toevoeging in het kader van gefinancierde rechtshulp verstrekt? Vindt u het rechtvaardig dat advocaten niet betaald krijgen als de WOTS-procedure niet voltooid wordt, bijvoorbeeld vanwege de lange behandelingsduur in het

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2010–2011, 32 500 VI, nr. 113.

andere land, met als gevolg dat de rechtsbijstand voor Nederlandse gedetineerden in het buitenland ernstig in de knel komt?

Bent u bereid het criterium voor rechtsbijstand uit te breiden of ruimer uit te leggen, zodat ook werkzaamheden in de voorfase van het WOTS-verzoek voor vergoeding in aanmerking kunnen komen? Zo nee, bent u dan in ieder geval bereid om in individuele gevallen af te wijken van de algemene regel dat er pas toegevoegd kan worden wanneer er een procedure is bij een Nederlandse rechter?

Antwoord 7, 8

Ik zie geen reden om het toevoegingsbeleid in WOTS-zaken te verruimen. Het beleid is gestoeld op een in de internationale verdragen verankerd uitgangspunt dat rechtsbijstandvoorzieningen steeds getroffen dienen te worden in het land waar de zaak dient. Daar komt bij dat de voorfase van een WOTS-aanvraag een procedure is tussen twee staten, waarin niet is voorzien in een rol voor advocaten. Pas als de overbrenging heeft plaatsgevonden en daarbij ook strafomzetting aan de orde komt, is dat anders. Vanaf dat moment kan een toevoeging worden verleend voor werkzaamheden die dan in Nederland moeten worden gedaan. De daadwerkelijke omzetting gebeurt voor de rechtbank van de woonplaats van de rechtzoekende. Er komt een zitting waarop de rechtzoekende aanwezig is. De Raad voor Rechtsbijstand verstrekt voor die procedure een toevoeging. Het is gezien het voorgaande dan ook niet juist om te stellen dat een advocaat niet wordt betaald omdat een procedure in het buitenland lang duurt. Werkzaamheden die de advocaat verricht terwijl de veroordeelde zich buiten Nederland bevindt vallen buiten het bestek van een nog te verlenen toevoeging. Overigens betreffen dit (groten)deels activiteiten die de veroordeelde zelf kan uitvoeren.